

Ansökan till Kultur och Fritid Tyresö Kommun

PROJEKTTITEL: KULTURENS BETYDELSE FÖR HÄLSAN BLAND ENSAM KOMMANDE FLYKTINGBARN I TYRESÖ KOMMUN

1. Projekttidé

Vi utgår från projekttiteln "Kan skådespeleri vara ett verktyg att komma i kapp med sig själv efter svåra eller omvälvande upplevelser?" Berättelsen främjar byggandet av broar mellan svenskfödda och nyanlända genom ökad förståelse och empati. Skådebanan Stockholm, Karolinska Institutet och Tyresö kommun ansöker om ett förnyande och innovativt samt hälsofrämjande forskningsprojekt kring kulturens betydelse för att gestalta sitt inre drama och därigenom befrias från smärta och blockeringar bland ensamkommande flyktingbarn.

2. Bakgrund, Drivkrafter och motiv

Dramat har alltsedan antiken haft en terapeutisk inverkan genom att starka känslor renas känslomässigt (khatarsi). Att få berätta om sin historia stärker de ensamkommande flyktingbarnens identitet, självkänsla och känsla av sammanhang (KASAM). Förhållnings-sättet behöver därför utgå från begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet (Antonovsky, 1996). Detta har stor betydelse för den upplevda hälsan. Slutsatsen av ett examensarbete i psykologi var att det krävs att förutsättningarna i form av samarbete mellan myndigheter, kommuner, god man och föreningslivet föreligger som underlättar för de ensamkommande barnens möjlighet till deltagande i organiserade aktiviteter (Andersson & Reinebo, 2012). Kultur kan vara ett sätt att öppna sig själv. Att få berätta sin historia har en terapeutisk inverkan. **Alexitymi, innebär att den drabbade har svårt att identifiera och beskriva egna och andras känslor, vilket leder till en nedsatt empati. Kan du inte känna igen dina egna känslor kan du inte heller läsa av andras.** Enligt tidigare forskning i Kultur och Hälsa (Kulturpaletten, ref?) har man sett att den förmågan ökar hos de personer som ägnat dig åt kulturaktiviteter. I linje med de nationella integrationspolitiska målen är varje person som kommer in i samhället en vinst (Ekblad och Ekberg, 2013). Att som nyanländ ensamkommande flyktingbarn få gestalta sitt liv ger kraft att få öva ett beteende som går hem i vardagen och att träna språket. Målgruppen blir sedan ambassadörer för andra nyanlända flyktingar.

3. Förnyelse och samarbeten

Den primära utmaningen för detta projekt berör nyanlända flickor och pojkar i skolåldern som kommit till Sverige som ensamkommande och deras möjlighet att ta del av kulturen som verktyg för hälsofrämjande aktiviteter. Nyanlända flickor och pojkar i skolåldern är en mycket heterogen grupp (Wigg, 2008) varför åtgärder som implementeras behöver vara såväl grupp- som individualiserade hur de ser på sin hälsa och vad som är viktigt för att må bra. Som nyanländ kan eventuella vårdbehov tidigt uppmärksammas vid hälsoundersökning som alla nyanlända ska erbjudas (Socialstyrelsen, 2011). SKL (2001) har riktlinjer och andra rekommendationer samt föreskrifter hur mottagandet ska ske av ensamkommande barn utan vårdnadshavare. Nyanlända barn behöver var och en återfå en känsla av normalitet, en tid för återhämtning i en strukturerad vardag inklusive skoldag (Rodell Olga, 1996). De mest frekventa studierna utgår från de ensamkommande flyktingbarnens mående utifrån ett psykiatriskt och medicinskt perspektiv men det behövs även forskning på dessa barns livssituation baserat på en kartläggning av deras egna perspektiv (Wernesjö, 2011) och hur de löser olika problem och hur man tänker om sig själv och om andra människor. Hälsa sliter mindre på miljö och samhälle än ohälsa. En studie av Daud et al (2005) visar att psykisk ohälsa och adhd-diagnos förekommer i större utsträckning bland utrikes födda barn som har

föräldrar som varit utsatta för svårt traumatiserande händelser jämfört med en kontrollgrupp. En lyckad skolgång har en skyddande inverkan för elever i utsatta situationer, t ex traumatiserade elever (Rolfesnes & Idsoe 2011). Viktiga slutsatser i en rapport från Vetenskapsrådet av Charli Eriksson (2013) med titeln "Kunskap om hälsa och lärande – översikt av ett forskningsfält under utveckling" är att longitudinella undersökningar har visat att elevers psykiska hälsa och skolprestationer är nära sammankopplade. Dessa faktorer har en ömsesidig relation som kan vara positiv eller negativ. En psykologexamensuppsats kring psykisk hälsa och emotionsreglering hos ensamkommande flyktingbarn i Lund bekräftar tidigare nationell och internationell forskning kring ensamkommande flyktingbarn, dvs. att många i gruppen uppvisar tecken på dålig psykisk hälsa (Havelius, Yue Liu, 2010). En svensk studie visar alarmerande höga värden på mobbning och depressiva symtom bland ensamkommande flyktingbarn i skolor som har få barn med icke-svensk bakgrund (Hjern, 2012). Enligt Silove (1999) finns det fem hälsosystem som måste fungera för att individens hälsa ska vara god. Dessa system är anknytning, trygghet/säkerhet, identitet/roller, mänskliga rättigheter/rättvisa och existentiell/meningsskapande. Ett barn som mer eller mindre mot sin vilja tvingas på flykt påverkas i alla dessa hälsosystem. Flyktingbarn som saknar föräldrars stöd är extra utsatta. En viktig arena för socialt nätverk är utbildning som innebär nära och ett långsiktigt tillitsskapande i bemötandet (Pastor, 2012). Att ofta tvingas till bostadsbyte som även kan innebära byte av vårdnadshavare (ensamkommande barn) bör undvikas eftersom det troligen ökar barnets stress symptom på kort och lång sikt.

Det som saknas i föregående två teoretiska modeller men som tas upp i en tredje modell (Ekblad, Mollica, Fors, Pantzias och Lavelle, 2013) är att skapa tillitstillmöjligheter och kognitiv träning så att det nyanlända barnet vid behov kan berätta om sina traumatiska erfarenheter och som är del av en bio-psyko-social-trauma modell. Eftersom den kliniska erfarenheten visar att det är vanligt att nyanlända, såväl barn som vuxna nämner vikten av andlighet för att må bra, en sk coping strategi, behövs även en andlig dimension i modellen (bio-psyko-social-andlig-trauma). Att ta barnen på allvar, till barnens bästa (Barnkonventionen, Rädda Barnen, 2010) som "agency" (Watters, 2008) i mottagandet menas hur det nyanlända barnet har en idé, en vision om vad de önskar uppnå och de är villiga att investera en hel del för att nå dit.

Att utforska kultur som utgångspunkt för dialog med nyanlända flickor och pojkar om deras vardagsliv, ger en ökad förståelse för hur de skapar sig meningsfullt utrymme i vardagslivet. Forskargruppen har erfarenheter av fotografier som utgångspunkt (Svensson, Ekblad och Ascher, 2009) för samtal. Regelbundna kulturella aktiviteter såsom teater, fokusgruppsintervjuer med nyanlända elever samt att de skriver en e-dagbok skulle kunna få en ökad förståelse för deras upplevda kognitiva utveckling och välmående.

4. Genomförande

Vi planerar att genomföra projektet i följande fyra steg:

Steg 1

Bygga upp samarbete med Tyresö kommuns boende kedja för ensamkommande ungdomar med plats för 14 ungdomar med permanent uppehållstillstånd i åldern 15-21 år, stödboende 3 platser, träningsboende 5 platser, träningslägenhet 2 platser och familjehem 4 platser.

Ansökan till regionala etikprövningsnämnden i Stockholm.

Enskilda intervjuer och intervjuer i grupp som leds av erfarna forskare/kliniker på Karolinska Institutet och utgår från följande frågeställningar: Hur har de klarat av det här? Vad ska det leda till? Vad betyder att må bättre? Intervjuerna resulterar i tre huvudtema för teaterdelen

Utfallet: Frågeformulär kommer att användas som har tillfredsställande psykometriska egenskaper. Dessa mäter deltagarnas hälsa genom SDQ formuläret (ref) och en modifierad version av ett frågeformulär som mäter emotionsreglering samt Livsstegen (var är man nu?, Var är man i framtiden? Var hoppas man vara?)

Lärarskattning av deltagarnas hälsa genom SDQ formuläret för att validera barnens skattingar över tid.

Steg 2

Improvisationer kring de teman som utkristalliserats under tidigare intervjuer under ledning av teaterpedagog (Skådebanan Stockholm). Improvisationerna dokumenteras och bearbetas till ett manus "Att gestalta sitt inre drama, sin inre resa med både humor och allvar, dans, sång" genom repetition.

Varje vecka följs teater övningarna upp av samtal med forskare/kliniker på Karolinska Institutet, då det kan finnas barn som bär "bomber" inom sig och som dokumenteras.

Steg 3

En färdig föreställning som spelas. Almedalen, KI och andra event, skolor, studieförbund, Riksdag

Filmen klipps ihop till färdig dokumentär och diskuteras

Steg 4

Ytterligare en mätning med samma utfallsmått som i steg 1 ovan av deltagarnas hälsa efter premiärföreställningen. De deltagare som vill bli ambassadörer under handledning för nya teaterprojekt med ensamkommande flyktingbarn. Hjulet snurrar vidare

Föreläsningar kring projektet

Exportera projektiden till andra kommuner och EU länder som tar emot många ensamkommande flyktingbarn, exempelvis Tyskland

4.1 Resursbehov

Projektorganisation:

Projektledare: Solvig Ekblad, leg psykolog, forskare på Institutionen för LIME, Karolinska Institutet och Centrum för Allmänmedicin (CeFAM), KI/SLL

Paula Ternström, skådespelerska, fil kand i pedagogik och kommunikationsvetenskap

Anaria Sebhatu, föreståndare till boendekedjan för ensamkommande ungdomar 15-21 år , Tyresö Kommun

Samarbetspartners

Riksskådebanan, Paula Ternström, Göran Sarring, Zenita Bergman

Tyresö kommun (Amaria Sebhatu,) deltar utan extra medel

Karolinska Institutet deltar genom forskning, handledning och sammanställning av data och behöver medel för deltagandet.

Medverkan består i ett innovationskoncept!

Teaterledare, forskare och lärare hjälper ungdomar att gestalta det de har inom sig för att komma i kapp. Deltagarna är frivilliga och kan genom projektet få hälsofrämjande verktyg för att lyckas i livet.

Medfinansiering: ???

Andra resursbehov som finns (utrustning, lokal i Tyresö Gymnasium)

4.2 Projektplan

Tidplan: Två år

augusti 2014 steg 1

september 2014 Steg 2

februari-juli 2015 Steg 3

augusti 2015 Steg 4

4.3

Kostnadskalkyl

Kostnader

Personalkostnader

Solvig Ekblad Forskare/psykolog KI	år 1	279.000	(20%)
INDI (25.75%)		72.000	
	År 2	286.000	(20%)
INDI (25,75)		74.000	

Paula Ternström,	År 1	350.000	(ink soc) (80%)
Teaterpedagog/regissör/ manusförfattare,	År 2	175.000	(ink. Soc) (40%)

Summa personalkostnader: 1.236 000

Marknadsföring och Dokumentation

Filmare år 1	75.000	(ink soc)
År 2	75.000	(ink.soc)

Marknadsföring och dokumentation 100.000

Summa marknadsföring och Dokumentation: 250.000

Produktionskostnader

Kostym, teknik, scenografi, STIM 100.000

Summaproduktionskostnader: 100.000

Lokalkostnader:

Administration

Etikprövningsnämnden	5000:-
Ekonom/IT/Revision År 1	30.000
År 2	30.000

Summa Administration: 65.000

Transporter/Resor

20.000

Summa Resor: 20.000

Summa kostnader Totalt: 1 671 000

Intäkter

Sökt bidrag Kulturbryggan	100.000
Sökt Bidrag Stockholms Läns Landsting	263.000
Söker stöd från Tyresö Kommun Kultur och Fritid	150.000
Sökta bidrag 513.000	

Inlämnad ansökan om projekttiden Kulturstiftelsen
(Postkodmiljonlotteriet) obestämt belopp i detta skede

Planerad Ansökan Allmänna Arvsfonden år 1 och år 2 1.158 000

Summa Intäkter: 1 671 000

Kommentar till budgeten:

Allmänna Arvsfonden har en handläggningstid på 5-7 månader. Projektet uppfyller dock de kriterier som Allmänna Arvsfonden efterfrågar så vi tror att projektet har stora möjligheter att få stöd från fonden. Kulturstiftelsen kommer inom kort kunna svara på om de är intresserade av att gå vidare med projektet.

För att kunna starta enligt tidplan är vi beroende av att Tyresö kommun och Stockholms Läns Landsting stöder projektet.

5. Förväntade resultat & effekter

Aktuellt projekt förväntas ge de nyanlända ensamkommande skolbarnen hälsofrämjande kunskaper på kort och på längre sikt. De verktyg i form av teater och workshop för stressreduktion som lärs ut i projektet antas komma till nytta för barnen och detta förstärker såväl deras mående på längre sikt som språkinläring. Kunskapsvinsten därutöver är att studien kan göra det enklare att tidigt upptäcka stressfaktorer i postmigrationsskedet, vilket i sin tur kan hindra att dessa utvecklas till andra hälsoproblem. Resultatet i form av handbok och program kan bli ett incitament till ett förändrat mottagande där investering i hälsa och teater, ett hälsofokus ingår som en viktig del i mötet med nyanlända barn. Resultatet sprids genom en e-handbok

6. Övrigt

Referenser

Axel Havelius, Bonnie Yue Liu. Psykisk hälsa och emotionsreglering hos ensamkommande flyktingbarn: En enkätundersökning på 95 ensamkommande flyktingpojkar angående psykisk hälsa, emotionsreglering samt framtidstro. Lunds universitet, Institutionen för psykologi, psykologexamensuppsats, 2010.

<http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordId=1652967&fileId=1652968>

Kontaktpersoner

Paula Ternström(Riksskådebanan) och Solvig Ekblad (Karolinska Institutet)

Telefon 070 461 43 64

Adress Surbrunnsgatan 55 , 113 27 Stockholm

E-post paula@paulaternstrom.se, Solvig.Ekblad@ki.se